Vrijdag 16 October 1942 DAGBLAD 59ste Jaargang, No. 3729

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve 's Zondags)
Abonnementsprijs voor het Gebiedsdeel fl. 1.50 per maand [Aruba fl. 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers fl. 0.10.

Adm: Tel. 1550. Redactie: Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres Postbus 80, Willemstad.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Ass. Inc
19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

Grote Slag om Salomonseilanden.

Nieuw Duits offensief tegen Stalingrad.

Raf-aanval op Keulen en het Rijnland.

...ds 90 as-vliegtuigen boven Malta vernield

...LTA, HET STRUIKELBLOK.

... Caïro wordt gemeld, dat de ...gevechten bij Malta, het struikel- ...voor de convooi-route van de as ...Afrika, aan Duitsland en Italië ...in minst 81 vliegtuigen gekost ... sedert Zondag (Caïro, (AP)

DE STRIJD OM DE SALOMONSEILANDEN.

...muniqué No. 153 van de Noord- ...kaanse Marine luidt als volgt ...data zijn Oosterlengte):
...richten van onze strijdkrachten ... Stille Zuidzee onthullen de vol- ... ontwikkelingen, die hebben ge- ...ot de slag, welke op het ogenblik ... heeft in het gebied van Gua- ...nal:

Op 12 October: a) Gedurende de ...en bombardeerden Vliegende ...n van het leger het vliegveld en ...st-installaties op het eiland Bu- ...randen werden veroorzaakt en ...melde of beschadigde bommen- ...rs en gevechtsvliegtuigen wer- ...op de grond waargenomen. b) ...enwerpers van het leger troffen ...vrachtschip te Buni en zetten het ...nd. Nog een ander werd bescha- ... 6 Vijandelijke gevechtsvliegtui- ...werden neergeschoten. c) Vlieg- ...n van de Marine en het Corps ...niers vielen vijandelijke schepen ...Zuiden van het eiland Nieuw ...gië aan (Gemeld in het commu- ... No. 149 van het Departement ...Marine).

Op 13 October: a) Gedurende ...namiddag werd het vliegveld te ...alcanal tweemaal gebombardeerd ... vijandelijke vliegtuigen. 3 Vijan- ...e vliegtuigen werden neergescho- ... een Noordamerikaans gevechts- ...uig ging verloren. b) Tegen het ...llen van de nacht zetten Noord- ...kaanse hulpschepen versterkin- ...voor onze troepen te Guadalcanal ...and. Hoewel deze schepen door ...delijke bommenwerpers werden ...vallen, werd geen schade gele- ... De schepen werden gelost en ...en zich terug. c) Gedurende de ... van 13 op 14 October werden ...liegveld en de kust-installaties te ...alcanal hevig gebombardeerd ... een vijandelijke vlootmacht, ...onder zich waarschijnlijk slag- ...en, kruisers en torpedojagers be- ...en (Gemeld in communiqué No. ...van het Departement van Marine). ...ustbatterijen plaatsten drie vol- ...rs op vijandelijke torpedojagers ... het bombardement.

Op 14 October: a) Gedurende ...namiddag werd het vliegveld op ...alcanal aangevallen door twee ...derlijke groepen van vijandelijke ...menwerpers met een gevechts- ...te. Onze gevechtsvliegtuigen ...n niet in staat de eerste vlucht te ...rscheppen, welke ongeveer 25 ...menwerpers omvatte. Bij de twee- ...anval schoten zij 9 van de 15 bom- ...werpers in de groep neer en ver- ...den 4 gevechtsvliegtuigen. Een ...damerikaans gevechtsvliegtuig ...verloren.

Op 15 October: a) Gedurende de ...je morgen (gemeld in communi- ... No. 152) werden vijandelijke ...portschepen, gedekt door torpe- ...gers, kruisers en een slagschip, ...genomen nabij het eiland Savo. ... strijdmacht had tot doel troepen ...de Noordkust van het eiland Gua- ...nal aan land te zetten ten Wes- ...an ons vliegveld.

...n aanvalsgroep van vliegtuigen ...de vijandelijke schepen aan en de ...ichten geven te kennen, dat drie ...treffers werden geplaatst op een ...portschip en twee andere trans- ...schepen in brand werden gelaten. ...Japans slagschip werd beschadigd ...en vijandelijk gevechtsvliegtuig ... neergeschoten. Andere vijande- ...strijdkrachten, waaronder zware ...eden, zijn waargenomen in de ...van Guadalcanal. Troepen van ...Noordamerkaanse leger nemen ...n de verdediging van Guadalca- ...(Washington, 15.10).

STRIJDKRACHTEN VAN HET U.S.A.-LEGER OP GUADALCANAL.

De Noordamerikaanse Secretaris van Oorlog Henry Lewis Stimson onthulde dat grond- en luchtstrijdkrachten van het Noordamerikaanse leger op Guadalcanal zijn aangekomen om de Salomonseilanden te helpen verdedigen tegen Japanse aanvallen.

Stimson zeide ook op zijn persconferentie, dat strijdkrachten van het leger zich thans bevinden op de Nieuwe Hebriden en de Fiji-eilanden op de route tussen de Verenigde Staten en Australië alsmede op andere punten waar hun aanwezigheid reeds vroeger is gemeld. Verder zeide Stimson: „Kort geleden zijn grond- en luchteenheden van het leger naar Guadalcanal gegaan om er de mariniers te versterken, die belangrijke stellingen op de Salomonseilanden hebben genomen en deze hardnekkig vasthouden tegen forse Japanse tegenaanvallen". Hij zeide: „Het leger en de marine-strijdkrachten in dit gebied vechten in de nauwste samenwerking onder het verenigde commando van de Marine". Stimson onthulde niet wanneer de legerstrijdkrachten Guadalcanal bereikt hebben. Hij deelde echter mede, dat het aantal groot is en dat zij onder bevel staan van Generaal Majoor Millard Harmon van de luchtmacht.

Stimson zeide, dat Harmon zijn hoofdkwartier op Nieuw Zeeland heeft, doch het grootste deel van zijn tijd heeft doorgebracht op vooruitgeschoven bases op Nieuw Caledonië. In een verklaring, waarbij hij de operaties van het leger op verspreide oorlogsfronten uiteenzette, zeide Stimson, dat de marine-commandant op Guadalcanal pas een voorbeeld heeft gemeld van de „goede kameraadschap" tussen de manschappen van leger en marine. Deze Commandant heeft gerapporteerd, dat leden van een legerafdeling op Nieuw Caledonië afstand hebben gedaan van sigaretten, suikergoed en andere luxe-artikelen, die zij hebben gezonden naar een regiment van de Marine, dat vooruitgeschoven stellingen op Guadalcanal bezet. In ruil daarvoor — zeide Stimson — zonden de mariniers buitgemaakte Japanse souveniers en tropeeën terug.

Stimson zeide, dat vliegers van het leger op Nieuw Guinea zware verliezen hebben toegebracht aan Japanse vliegtuigen en scheepvaart en een „schitterende steun" bieden aan de Australiërs, die voortrukken over de Owen Stanley keten (Washington, (AP) 15.10).

AANVAL VAN VLIEGENDE FORTEN OP RABAUL.

Terugkerende vliegers deelden mede, dat Vliegende Forten het gehele gebied van het vliegveld in lichterlaaie lieten bij een hevige aanval op Rabaul, de Japanse sleutelbasis op Nieuw Britannië. Dit was de vierde aanval binnen acht dagen op deze basis. Het voorste vliegtuig wierp lichtkogels, welke de vliegvelden Lakanai en Vunukanau verlichtten. Deze liggen aan weerszijden van Rabauls haven.

Andere Vliegende Forten kwamen overvliegen en wierpen vernielende ladingen vlak op de verlichte objecten. Alle vliegtuigen keerden veilig naar hun basis terug. De terugkerende vliegers zeiden, dat geen vijandelijke gevechtsvliegtuigen hen lastig vielen en dat het zoeklicht en het afweervuur zwakker waren dan die zij vonden bij de vroegere aanvallen sedert 5 October (Ergens op Nieuw Guinea, (AP) 15.10).

JAPANSE LANDINGSPOGING AFGESLAGEN.

Het Chinese communiqué deelde mede dat een Japanse poging om een kleine strijdmacht van troepen in het gebied van de Biasbaai vlak ten Noord-Oosten van Hongkong aan land te zetten, is afgeslagen. Het communiqué zeide, dat een vijandelijke strijdmacht aan boord van een stoomboot en verschillende jonken poogden ten Zuiden van Tamsjui poogde te landen, doch „zich terugtrok na te zijn gestuit op krachtige Chinese weerstand". De Chinese troepen drongen ver op in een poging om de gedoemde verdediging van Hongkong in December van het vorig jaar te hulp te komen. Heden onthult het communiqué, dat de Chinezen er nog een grote strijdmacht hebben. Tamsjui ligt op minder dan 32 kilometer van de Noordelijke grens der veroverde Britse Kroonkolonie (Tsjungking, (AP) 15.10).

Het nieuws van vandaag.

De Noordamerikaanse en Japanse land-, zee- en luchtstrijdkrachten zijn in het Zuidoostelijk deel van de Salomonseilanden gewikkeld in een grote slag om het bezit van het eiland Guadalcanal. De vijand heeft zware eenheden, waaronder slagschepen en mogelijk vliegdekschepen, aangevoerd, terwijl de Noordamerikanen op het eiland versterkt zijn door strijdkrachten van het leger (blz. 1).

Het communiqué van de Marine heeft tot nu toe het meest overzichtelijke verslag gegeven van de strijd zoals die tot enkele dagen geleden was. De vijandelijke verliezen worden hierin opgegeven als 7 schepen, die beschadigd werden en 33 vliegtuigen, die werden neergeschoten of vernietigd op de grond.

De schade, welke werd aangericht aan de Noordamerikaanse strijdkrachten, bestond uit het verlies van 2 gevechtsvliegtuigen. Bovendien werd schade aangericht bij een vijandelijke luchtaanval op het vliegveld van Guadalcanal, welke niet onderschept kon worden en bij een „hevig" vlootbombardement (blz. 1).

Bij Stalingrad hebben de Duitsers een nieuw offensief geopend met het doel nu of nooit de belofte van Hitler waar te maken. De Russen moesten zich in enkele straten terugtrekken in de arbeiderswijk in de Noordelijke buitenwijken van de stad onder de druk van een groot aantal vijandelijke troepen en tanks. De Russen bieden echter krachtige weerstand en sloegen 5 aanvallen af in een sector en 2 in een andere, hoewel zij gedwongen waren enige grond af te staan. De Russische berichten geven te kennen, dat dit de „beslissende slag om Stalingrad" is.

De Duitse vliegtuigen doen talrijke aanvallen en komen in groepen van 30 tot 40 vliegtuigen aanzwerven om hun bommen af te werpen. 16 Vliegtuigen werden alleen door de Russische grondtroepen neergeschoten. Het toneel van de meest verwoede strijd is anderhalf tot twee kilometers breed en verschillende kilometers diep aan de Noordelijke rand van Stalingrad. De artillerie van het Rode leger, welke achter het front staat opgesteld, onderwierp de nazies aan een storm van vuur. De troepen leggen zich in hinderlaag en bestrijden de vijandelijke tanks met anti-tankkanonnen, handgranaten en flessen met vloeibare brandstoffen (blz. 3).

Boven Malta hebben de luchtgevechten voortgang en reeds 90 vliegtuigen van de as zijn sedert Zondag vernietigd. De vijandelijke aanvallen vallen samen met de terugkeer van Erwin Rommel naar Noord-Afrika en waarschijnlijk hebben zij tot doel de doorgang „van voorraadschepen te dekken (blz. 1).

Op blz. 4 beginnen wij vandaag met een artikel van onzen Mr. Dr. M. F. da Costa Gomez over het Begrotingsrecht, een quaestie die door het wegvallen van het parlement in het moederland geworden is tot een principiële aangelegenheid van de eerste orde. Dit artikel is een rede, die de Meester-Doctor gisteravond in de Staten gehouden heeft. Het verslag van deze Statenvergadering staat op blz. 2.

Op blz. 1 staat vandaag een artikel over het Hakenkruis, waaruit blijkt, dat dit symbool door de Duitsers reeds de vorige eeuw werd geadopteerd als anti-semietisch kenteken en als symbolische uitbeelding van Jahns „supermens".

VERKLARINGEN VAN AUSTRALISCHEN PREMIER.

Premier John Curtin van Australië verklaarde na een bijeenkomst met de Adviesraad voor de Oorlog, dat de Japanners grote verliezen geleden hebben en grote hoeveelheden materiaal hebben verloren, terwijl zij met zorg gereedgemaakte stellingen moesten ontruimen bij hun terugtrekking op Nieuw Guinea. Hij zeide, dat de Raad vertrouwelijke rapporten over de operaties bestudeerd heeft en „zeer tevreden is over de huidige stand van zaken op Nieuw Guinea". Hij zeide: „De Japanners werden tot de terugtocht gedwongen als resultaat van onze goede strategie en tactieken. De vijand vocht en leed grote verliezen waardoor de veronderstellingen onwaar blijken te zijn, dat onze troepen niet op echte weerstand gestuit zijn" (Canberra, (AP) 15.10).

DE RUSSISCHE GARDISTEN.

De bloem van Ruslands mannelijkheid is in de slag van Stalingrad gezonden. Dit onthulde het legerorgaan „Rode Ster" gisteren in een artikel, getiteld: „Gardisten in de gevechten om Stalingrad". De aanduiding „Gardisten" werd gebruikt in de legers van de Tsaren en een jaar geleden weer ingevoerd door de Sovjets. De titel „Divisie van de Garde" of „Regiment van de Garde" wordt toegekend aan eenheden voor buitengewoon gedrag. Zij hebben een speciale banier en elk lid van de afdeling krijgt een dubbele betaling. Tevens heeft hij het recht te worden genoemd officier of soldaat van de garde. De Russen hebben dit afgekort tot „gardisten".

„Rode Ster" onthulde, dat, toen de Duitsers naar Stalingrad sloegen met een overweldigende meerderheid in manschappen en materiaal, de Gardisten de versterkingen waren, die de oude stad hielpen behouden. De garden-divisie onder Generaal Majoor Alexander Rodintzev heeft er dagenlang gevochten. De generaal zelf — hoewel nog maar 36 jaar oud — is een veteraan van het lange beleg van Madrid in de Spaanse burgeroorlog. Het Rode leger heeft thans 46 divisies infanterie, enkele cavalerie-, artillerie en andere eenheden, die de onderscheiding van gardisten hebben gekregen (Moskou, (AP) 16.10).

DE GUERILLA-OORLOG VLAMT OP IN CROATIË.

Ontmoeting Hitler—Mussolini?

Ernest Agnew seint uit Londen: Joegoslavische kringen zeiden, dat de Croatische boeren in opstand zijn, terwijl de guerilla-oorlog in Joegoslavië zich op grote schaal uitbreidde van Serbië tot in Croatië, de vazalstaat van de as. Meer dan 4000 volgelingen van den boerenleider Vladimir Macek voeren een „doeltreffende" guerilla-oorlog geheel onafhankelijk van den Serbischen Generaal Draja Mihailovitsj. Macek zelf schijnt in huisarrest te zijn op zijn boerderij nabij Zagreb.

Scherpe gevechten worden gerapporteerd door het Sovjet-inlichtingenbureau tussen Zagreb en Serajewo. Naar men zegt, zouden guerilla's de steden Jace, Jastrebarsko en Kostanja hebben veroverd en 2 compagnieën van Italianen hebben gedood. Het Bureau zeide, dat een ander guerilla-detachement een overval deed op de Kutin-olievelden, de olie-reserves in brand stak en 9 grote bronnen met dynamiet vernietigde na 170 Duitse soldaten te hebben gedood. Hieraan werd toegevoegd: „De onrust is in Joegoslavië groter dan in enige andere tijd sedert het uitbreken van de oorlog."

In September zouden de guerilla's 49 treinen in Croatië hebben doen ontsporen, niettegenstaande de versterkte Duitse wachten langs de gehele spoorbaan van Zagreb tot Beograd. Maatregelen om de toenemende gevechten in de Balkan de kop in te drukken, zullen waarschijnlijk tussen Hitler en Mussolini overwogen worden bij een bijeenkomst in de Brennerpas binnen de volgende tien dagen, aldus de „Evening Standard".

Het voornaamste doel zou zijn om een rapport te bestuderen van Himmler, die de vorige week Rome, Milaan, Genua en Napels bezocht heeft „om het binnenlandse moreel in bezet Italië te peilen." Volgens het bericht zou een der resultaten zijn, dat „honderden Gestapo-mannen zullen worden gezonden om de Italiaanse politie bij te staan" (Londen, (AP) 15.10).

De oorsprong van het Hakenkruis [1])

Het Hakenkruis betekent de breuk met het Duitse verleden en het Christendom.

VIERMAAL F.

Het Hakenkruis is door List vooral het symbool van anti-semietisme genoemd.

De geschiedenis van de Swastika of het Hakenkruis gaat terug tot het begin van de 19e eeuw. In die tijd, toen de eerste archaeologische naspeuringen werden gedaan, vond men de swastika op vele voorwerpen van de Germaanse grafstenen uit de eerste Christentijden. Daardoor beschouwde men het Hakenkruis als een Germaans symbool. De eerste, die aan dit teken meer bekendheid heeft gegeven was de bekende „Turnvater", Friedrich Ludwig Jahn, die in 1806 de Duitse „Turnvereine" oprichtte. Deze verenigingen waren op politiek terrein sterk nationaal getint. Jahns motto was: Frisch, Fromm, Fröhlich, Frei (Opgewekt, Vroom, Vrolijk, Vrij). De vier F's van zijn devies stelde hij op in de vorm van een swastika.

In de zeventiger jaren van de vorige eeuw begon in Duitsland het antisemietisme op te komen. Er ontstonden verschillende anti-joodse partijen, welke gedurende de jaren vóór Wereldoorlog I een steeds groter wordende radicale richting insloegen onder de invloed der ras-theoretici.

De swastika, die door den Weense schrijver Guido List (1848 — 1919) in zijn bombastisch geschreven boek werd genoemd „het heilige symbool van de Ariërs", groeide enige jaren vóór 1914 uit tot het algemeen aangenomen teken der anti-joden.

Teneinde zich een beter idee te vormen van de latere ontwikkelingen, is het noodzakelijk de geschriften van List te bestuderen, welke algemeen gelezen werden in de „nationalistische" kringen van Duitsland en Oostenrijk.

In de grond zijn de ideeën van Guido List gebaseerd op de vage en bestreden geschriften van den verduitsten Engelsman Houston Stewart Chamberlain en diens voorgangers, zoals Graaf Joseph de Gobineau en deszelfs landgenoot De Lapouge. Hierbij moeten worden toegevoegd de publicaties van den Oostpruisischen oudheidkundige Gustav Kossinna en bepaalde verkeerd uitgelegde leerstellingen van den Duitsen wijsgeer Friedrich Nietzsche.

Het kenmerk van het Arische ras is heersen.

List interesseert zich hoofdzakelijk in de Ariërs, die hij kernmerkt als het edelste ras, en wier recht het is volgens hem — neen, een plicht, — de andere, zogenaamde lagere rassen te beheersen. Hij vergelijkt het Arische en de andere rassen als volgt met elkaar: de Arische mens is wel omschreven „ego-individueel" — hij is „een super-mens" tegenover de massamens" van de rassen rond de Middellandse Zee, de gemengde Mongoolse rassen e.d.

Volgens List moet zich dit hogere, Arische ras onder geen enkele omstandigheden mengen met de andere, lagere rassen. Opdat de zuiverheid van het ras bestendig zij, mogen er geen gemengde huwelijken worden toegestaan in de toekomstige rassen-staat.

Aldus voorzag hij de basis voor de latere Neurenbergse wetten van de nazies. In 1910 liet hij zich over dit onderwerp als volgt uit:

„De arische Duitsers moeten hun eigen Germaanse wetten weer van kracht doen worden, en die in het hedendaagse leven invoeren. Aan de andere kant moeten degenen van gemengd ras, die in de Arisch-Duitse staten, gebieden en steden leven, gedwongen worden tot een positie afhankelijk van het edele ras, zoals zal worden beschikt door de „Duitse Wet". In de toekomst moet men niet dulden dat niet-arische Duitsers enig leidende positie bekleden in een arisch-Duitse staat, voor welke positie hij, minderwaardig mens zijnde, immers niet geschikt is. Alle lagere geestelijke ambten evenwel zijn voor hem open, met dien verstande, echter: indien geen arisch-Duitser er naar ambiëert. Alle mindere posities staan voor hem open, en in het algemeen al die posten, die door de kenmerkende aard der werkzaamheid, degraderend en geestelijk vernietigend zijn voor dengene van zuiveren bloede, doch die uiterst geschikt is voor den wat ras aangaat inferieuren „lagen mens".

Kortom: het stricte rassenonderscheid tussen den „super-mens" en den „lagen mens" moet gehandhaafd worden als een basis voor de gehele ontwikkelingsgang, en wel zo, dat het onderscheid in rassen op de scholen begint: voor de opvoeding van den „super-mens"; voor de tucht van den „lagen mens".

Voorts eiste List, dat de ontwikkeling van het Duitse volk niet langer op liberale grondslagen moet berusten, doch op gedragslijnen, welke door zijn eigen leiders zijn opgesteld.

Wat den Führer betreft, drukte List zich ergens anders als volgt uit: „De arische Duitser moet een eigen gekozen Führer hebben, aan wien hij zich gewillig onderwerpt."

Terug naar Germaans recht en gouw-indeling.

De verwerping van het Romeinse recht en de terugkeer naar het Germaanse recht werd sedert de dagen van List bewerkstelligd. De door List eveneens gepropageerde terugkeer naar de Middeleeuwse verdeling van het land in gouwen, welke door gouwleiders worden bestuurd, is zoals men weet, tot stand gekomen onder het Hitler-regiem.

Ofschoon de anti-semieten, onder de invloed van zijn leer, het hakenkruis of de swastika als hun symbool aannamen, kan men niet zeggen, dat List over het algemeen au sérieux werd genomen. Andere geleerden lieten hem geheel links liggen, terwijl de lageren hem naar hem opkeken als een krankzinnigen phantast. Erger nog, de bombastische stijl waarin zijn boeken geschreven waren, droegen er veel bij toe om hem belachelijk te maken.

Als symbool van vermeende ras-zuiverheid blijkt de swastika ook een zeer winstgevend voorwerp te zijn.

Doch List bleef niet bij zijn theoretiseer. Hij bezat een fabriek in Lüdenscheid, waar men in het groot swastika-spelden, borstspelden en andere versieringen maakte. Hiermede schiep hij een „Duits nationalistische" mode reeds tegen het einde van Wereldoorlog I. Dit lokte een beris-

[1]) Ontleend aan het tijdschrift „Blackfrairs" van de Engelse Paters Dominicanen.

ping uit van zijn collega's die hem verweten gebruik te maken van het „heilige symbool van de Ariërs" om winst gevende handel te drijven. Ook zijn theorieën over de Arische oorsprong van de swastika werden bestreden en gekenmerkt als „zeepbellen uit Lists onuitputtelijke zeepsopschotel."

Ten laatste werd hij zelf, als gevolg van zijn hoogdravende stijl en zijn vage manier om zijn gedachten uit te drukken, beschreven als een toppunt van warhoofderij. Dit alles kon de swastika-beweging evenwel niet meer tegenhouden; tijdens de na-oorlogse periode had zij reeds zeer grote afmetingen aangenomen. De swastika verscheen op duizenden juwelen, bengelde van duizenden horloge-kettingen, en werd door de jongelui op deuren en muren gekrast. Chocoladefabrikanten fabriceerden hun producten in de vorm van de swastika; schrandere hotelhouders lieten hun servietten ed. ermede versieren; de swastika stond gedrukt op postpapier, op uitnodigingen- en op Nieuw-Jaarskaarten; men trof haar aan op postzegels en andere zegels. Behalve de antijoodse partijen, namen de padvinders dat symbool ook als het hunne aan. De swastika had plotseling algemeen gebruik verkregen.

Aldus betekent het Hitler-teken de breuk, niet slechts met het Duitse historische verleden, doch eveneens met het gehele Christendom. Het is een opzettelijke terugkeer naar een prae-historisch „arisch tijdperk."

Het is deze mythische heidense wereld, die de nazies willen doen herleven. Daarom streven de Duitse geleerden er zo sterk naar te bewijzen, dat het licht van de Europese beschaving van het Noorden zou zijn gekomen, en nemen zij aan, dat de swastika een Arisch symbool was en een teken van de zon, dat zijn oorsprong in Noord Europa vond. Tevens huldigen zij de mening, dat het teken den Joden onbekend was. Geen enkele van deze beweringen zullen de proef van een wetenschappelijk onderzoek doorstaan.

Wij weten, dat toen Europa nog niet meer was dan een gebied dat werd bevolkt door jagers en vissers, de volken van Egypte en Mesopotamië reeds konden terugzien op 3000 jaren van hoge beschaving.

Bijna alles, wat onze beschaving in deze dagen moet uitmaken, was door die mensen uitgevonden: het wiel, de pottenbakkersschijf, landbouw en veeteelt, de kunsten en kunstnijverheid, de bedrijfsleer, het muntstelsel, de handel. De wetenschappen, zoals de medicijnen, de rekenkunde, de meetkunde, de sterrenkunde, het kalender, het urenstelsel, het maatsysteem, het alphabet en het schrijven, papier en inkt, boeken en bibliotheken, scholen, de litteratuur en de muziek, de beeldhouwkunst en de bouwkunst, de rechtsgeleerdheid, wetten en bestuur, ontworpen steden en tenslotte zelfs philosophie en monotheïsme. Volgt dus, dat niet Europa zijn invloed liet gelden op het Zuiden, doch dat het Zuiden, of vollediger nog: het Zuid-Oosten zijn invloed op Europa deed gelden. De omwenteling had plaats uit het Nabije Oosten. Van hier uit drong de landbouw Zuidoostelijk Europa binnen omstreeks het Stenen tijdperk.

De swastika was nòch het symbool van het Arische ras, nòch van de zon, en zij verschijnt in Noord-Europa eerst gedurende het Bronzen tijdperk, terwijl zij in Mesopotamië reeds omstreeks 4000 vóór Christus' overal gevonden werd.

CURACAO.

DE KOMST VAN PRINS BERNHARD.

Tijdens Zijn bezoek aan Aruba, Curaçao en Suriname, zal Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard vergezeld zijn van Zijn Adjudant Generaal-Majoor Hendrik Jan Phaff en van Jonkheer Meester Willem van Tets van Goudriaan, secretaris van Prinses Juliana.

DE STATEN VAN CURAÇAO BIJEEN.

Gisteravond vergaderden de Staten van Curaçao om de rede aan te horen, die Meester-Doctor Moises F. da Costa Gomez houden zou over het begrotingsrecht. Het Bestuur had een Gemachtigde gestuurd in den persoon van Doctor Carl Friedrich Gronemeijer. Nadat de Voorzitter der Staten den Bestuursgemachtigde verwelkomd had, gaf hij het woord aan Dr. M. F. da Costa Gomez, die dit keer achter het spreekgestoelte plaats nam. Deze geste verhoogde ten zeerste de verstaanbaarheid van het gesproken woord.

Dr. M. F. da Costa Gomez hield een zeer doorwrochte en van grote kennis en belezenheid getuigende rede. De redactie heeft een beroep gedaan op Doctor M. F. da Costa Gomez om zijn rede volledig te publiceren in „Dagblad Amigoe di Curaçao" opdat in zo wijd mogelijke kring, zowel hier, in Londen als in Suriname, dit prachtig stuk arbeid kan gewaardeerd worden. In enige vervolgartikelen zal „Dagblad Amigoe di Curaçao" op de 4e pagina de rede afdrukken.

Na Dr. M. F. da Costa Gomez nam Doctor Adolphe W. J. M. Desertine het woord, om eveneens van het spreekgestoelte een belangrijke rede te houden over de Werkingssfeer der Administratie.

Ook deze rede zal de Redactie als artikel plaatsen.

De Bestuursgemachtigde Dr. Carl F. Gronemeijer zeide, dat hij met grote aandacht de uiteenzetting der beide sprekers gevolgd had. Met instemming heeft hij vernomen, dat de bestaande inzichten geen reden tot enige wrijving geven zal. Dank brengt de Gemachtigde zowel aan Doctor Da Costa Gomez voor zijn kundig en wetenschappelijk betoog als aan de Staten voor de ontvangen uitnodiging om deze belangrijke uiteenzetting te mogen volgen. Zijne Excellentie de Gouverneur zal zeker met grote belangstelling kennis nemen van deze doorwrochte studie. Ook aan de aandacht van het Opperbestuur zal deze rede niet ontgaan. De Gemachtigde wijst nog op de grote bereidwilligheid der Staten om alles te doen voor de oorlogsinspanning en voor steun aan het Rijk. Ook Dr. Desertine zegt de Gemachtigde dank voor zijn rede.

De Voorzitter der Staten, de Heer John Horris Sprockel, dankt de beide leden en spreekt van de scherpzinnige rede van Dr. Da Costa Gomez. Tot slot verklaart de Voorzitter, dat het gesprokene de band tussen Bestuur en Staten weder versterkt heeft.

C.S.M.-OFFICIER VOOR DE BIEZONDERE RECHTBANK.

Hedenochtend deed de Biezondere Rechtbank uitspraak in de zaak tegen den C.S.M.-Officier Johannes A. Martens. De Rechtbank vernietigde in hoger beroep de beslissing van den Algemeen Militair Commandant en concludeerde, dat de appellant ten onrechte in het kamp voor onwillige zeelieden geplaatst was.

DE ZAAK MARIA CASTILLO.

Hedenochtend nam onder grote belangstelling van het publiek de zaak tegen den dader van de moord op Maria Castillo een aanvang.

BURGERWACHT CURAÇAO.

Politiedienst.

Op Zondag 18 October 1942 is er voor de Maandagklasse van de tweede lichting politie burgerwachters geweer- en revolverschieten op Hato.

De aandacht van belanghebbenden wordt er op gevestigd, dat er ter tegemoetkoming aan eventuele moeilijkheden met vervoer die morgen om 8.30 uur een militaire truck vertrekt van het Brionplein. Deze truck rijdt langs de de Bredestraat, Otrabanda, de Rodeweg en wacht nabij de brandweergarage's op Mundo Nobo tot 8.40 uur, waarna doorgereden wordt naar Hato.

Kerkberichten.

Week van 18 October t/m 24 October.
In de ritus der Dominicanen:
Negentiende Zondag na het Octaaf van de H. Drievuldigheid.
Tevens feest van den H. Lucas, Evangelist.
Za.: H. Raphaël, Aartsengel.
De Gelovigen worden dringend verzocht om zoveel mogelijk 's morgens na de H. Mis of 's middags vóór zonsondergang te komen biechten.

KATHEDRALE ST. ANNA-KERK, Otrabanda.
Pastoor: M.J. v.d. Elsen O.P., tel. 1507

Zondag:
6.— H. Mis.
7.30.— Kindermis.
9.— Hoogmis (N.)
17.30 Lof.

Weekdagen:
6.— en 6.30 H. Mis.
Iedere avond om 17.30 uur Octobermaandoefeningen voor de vrede.
Vr.: 6.30 Gezongen H. Mis voor de vrede.
Biechten: 's morgens na H. Mis, op verzoek en na 16 uur, maar vóór donker.

H. ROZENKRANSKERK, Pietermaai
Pastoor: C. v.d. Looy, O.P. tel. 2170, spreekuren: 8 uur en 19.45 uur.

Zondag:
5.30 H. Mis.
7.— H. Mis.
8.— Kindermis.
9.— Hoogmis (P.)
17.— Lof.

Weekdagen:
5.30 H. Mis (beh. Za.)
6.— en 6.30 H. Mis
Iedere avond om 17.30 uur oefeningen van de Octobermaand.
Di.: 7.— Congregatie voor de meisjes
Vr. 6.— Gezongen H. Mis voor de vrede.
Biechten: na Rozenhoedje. Zaterdag na 16 uur.

H. FAMILIE-KERK, San Mateo.
Pastoor: Th. Exler, O.P., tel. 2413.

Zondag:
5.30 H. Mis.
6.30 H. Mis.
7.45 Kindermis.
9.— Hoogmis (N).
17.30 Lof met Octobermaandoefeningen.

Weekdagen:
6.— en 6.30 H. Mis.
Iedere avond om 17.30 uur Oefeningen van de H. Rozenkrans.
Do.: 7.— Congregatie voor de meisjes.
17 — 18 Aanbidding voor de leden van de Eucharistische Bond (P) en oefeningen van de Octobermaand.
Vr. 6.— Gezongen H. Mis voor de vrede.
Biechten: na Rozenhoedje, Zaterdag de gehele dag.

KERK O.L.V. VAN DE BERG CARMEL, Groot Kwartier.
Pastoor P. Elie O.P. geen telef. spreekuur: 8 — 10 uur, Zon-, feest- en weekdagen.

Zondag:
5.30 H. Mis (P.)
7.30 Kindermis.
8.30 Hoogmis (N. en Eng.).
17.— Lof.
Weekdagen: 6.30 en 7— H. Mis.
Vr.: 6.30 Gezongen H. Mis voor de vrede.
Za.: 7.— Kindermis.
Biechten: elke dag na H. Mis en Zaterdagmiddag.

KERK VAN HET H. HART, Janwhe.
Pastoor A. C. de Valk O.P., geen telef., spreekuur: 7 — 9 uur

Zondag:
5.30 H. Mis
8.30 Hoogmis
17.— Lof.
Weekdagen: 6.30 H. Mis.
Wo.: 6.30 H. Mis, waarna Meisjescongregatie.
Vr.: 6.30 Gezongen H. Mis voor de vrede.
Biechten: elke dag na H. Mis. Za. van 16 tot 18 uur.
Bovendien iedere dag na de H. Mis d.i. om 7 uur.

H. THERESIA-KERK, Wishi.
Waarnemend Pastoor C. Lamers O.P., geen telefoon, spreekuur: 7 — 8.15 beh. Zondag.

Zondag:
6.— H. Mis (P); 8.30 Hoogmis;
17.— Lof.
Weekd.: 6.30 H. Mis (behalve Zat.).
Za.: 7.— Kindermis.
Biechten: 's morgens na H. Mis tot 8 uur; Zat. van 16 — 19 uur.

KAPEL ST. MARTINUS-GEST.
Zo.: 7.— H. Mis; 16.— Lof.
Weekd.: 6.— H. Mis.
Di.: 16.— Lof
Do.: 17.15 — 18.15 Aanbidding voor de vrede (N).

KERK H. FRANCISCUS VAN ASSISIE, Oranjestad — Aruba.
Pastoor Th. Bartel O.P., tel. 34; spreekuren: alle weekdagen van 7.15—8.15 uur, alsmede om 10 uur en om 18.30 behalve 's Zaterdags.

Zondag.
6.— H. Mis.
7.30 Kindermis
8.45 Hoogmis.
17.30 Lof.
Iedere avond om 17.30 uur Rozenhoedje voor de vrede.

EMMASTAD.

WACHTDIENSTEN: Vr., 16 Oct.

Telegram Afdeling: Hr. Schaap, tel. 353, Amalia van Solmslaan 4.

Shipping & Supplies: Hr. De Vlieger, tel. 244, Bernhardlaan 10.

Scheepvaart Afdeling: Hr. Karsch tel. 398, Beatrixlaan 16.

Dok Afdeling: Hr. Van Hasselt, tel. 468.

As. Zondag, 18 October, om 15.30 uur Junioren wedstrijd: Asiento B — Groot Kwartier B. Terrein Rio Canario.

As. Zondag, 18 October, een vriendschappelijke wedstrijd: Asiento 1 — Unidos 1. Terrein Rio Canario. Aanvang 16.30 uur. Scheidsrechter Hr. Jansen.

Sportclub „Asiento": Voetballen: As. Vrijdag een vriendschappelijke wedstrijd van een „Asiento" combinatie tegen een elftal van „M.S.V." uitsluitend samengesteld uit Indonesiërs. Terrein Rio Canario. Aanvang 16.30 uur. Scheidsrechter De Winter.

BRION

Het Leven van onzen Curaçaosen Held.

door
P. A. EUWENS O.P.

XVIII.

Brions dood 27 September 1821.

De rust, waarnaar hij zo smachtend verlangd had na de geweldig inspannende jaren van de oorlog, mocht hij helaas niet anders vinden dan in de dood... Juist een maand later publiceerde de Curaçaosche Courant in haar nummer van Zaterdag 29 September 1821 het volgende simpele berichtje: „Ongeveer om 21 uur van Donderdag 27ste dezer overleed de Admiraal Pieter Louis Brion, Opperbevelhebber van de Colombiaanse Zeemacht, in de ouderdom van 39 jaar, zeer betreurd door zijn bloedverwanten en allen, die het genoegen hadden hem te kennen. Zijn stoffelijk overblijfsel werd gisteren namiddag op de plantage Rozentak, de familiebegraafplaats, ter aarde besteld, gevolgd door een aanzienlijke menigte van inwoners dezes eilands".

Uit dit doodsbericht blijkt wel, dat Brion op Rozentak begraven werd, maar niet dat hij daar ook gestorven is. Zijn broer Theodoor woonde destijds in het grote huis aan de Bredestraat, hoek Naniesteeg.

Doch uit zijn 2e testament van 1821 blijkt, dat Louis Brion tijdens zijn laatste ziekte verpleegd werd ten huize van den Heer William Smith, koopman en ook daar gestorven is. Het is mij niet bekend, waar deze woonde. Uit oude koopbrieven zou dit wel kunnen achterhaald worden.

De meeste Curaçaoënaars hebben nooit van een plantage Rozentak (niet Rosendaal) gehoord, weten althans niet, waar deze lag. De volgende duidelijke plaatsbeschrijving uit Teenstra, De Nederlandse West-Indische Eilanden, dl. I, bl. 88, lost alle moeilijkheid op. De schrijver zegt, dat „Rozentak in de laagte dicht aan het Schottegat ligt".

En op bl. 89: „Noordwaarts van Rozentak komt men op een kleine dorre heuvel, waarop men de familiegraven van Admiraal Brion vindt, welke met gele mopstenen gevloerd zijn en geen inscriptiën hebben. Aan de Noordelijke helling van deze heuvel heeft men tussen de tuinen Rozentak, Koeimans en Bleinheim het ommuurde Kerkhof der Israëlieten". Wij kunnen hier nog bijvoegen, dat Rozentak sedert tal van jaren een deel van Bleinheim uitmaakt.

Veertien dagen na zijn overlijden plaatste een inzender (K.A.E.) in het nummer van 13 October 1821 in de Curaçaosche Courant een 10 regelig vers van zware Alexandrijnen als Grafschrift, dat meer van goede wil en waardering dan van hoge poëzie getuigt.

Colombia's dank aan den groten Curaçaosen Vrijheidsheld.

Nog vóór het congres van Colombia, in Cucutá vergaderd, het overlijden van Brion vernomen had, vaardigde het de 13e October 1821 een decreet uit, waarbij de post van Oppercommandant der Zeemacht van de Republiek, die toevertrouwd was geweest aan de ijver, activiteit en het patriotisme van Admiraal Brion, werd opgeheven. Verder werd 1o. aan Admiraal Louis Brion op de meest uitdrukkelijke wijze de hoogste dank gebracht voor de belangrijke diensten, die hij aan Colombia door zijn fortuin en vaderlandsliefde in de meest rampspoedige tijden van de opstand bewezen heeft. 2o. Zolang Admiraal Brion geen andere gelijkwaardige rang in het leger gekregen heeft, zal hij alle eerbewijzen blijven genieten van Kapitein Generaal van de Marine. 3o. Het Congres draagt de Uitvoerende Macht op om aan Admiraal Louis Brion een eresabel aan te bieden als bewijs van de dankbaarheid der Natie.

Zodra in Bogotá de tijding aankwam van Brions dood, wijdde de „Gazeta de Colombia" een zeer waarderend artikel aan zijn nagedachtenis. De 29e November 1821 werd in de kerk van den H. Augustinus in Bogotá een plechtige lijkdienst gehouden, waarbij de President en Vice-President en alle grootwaardigheidsbekleders der Republiek tegenwoordig waren. Pater Fray Ignacio Quiroga sprak de lijkrede uit. Het leger droeg 10, de Marine 15 dagen rouw.

Bolivar over de dood van Zijne Excellentie Brion.

Toen Bolivar door middel van Guillermo Parker het overlijden vernam van Brion, schreef hij dezen i.d. 12 December 1821 de volgende brief:

„Met de diepste smart heb ik het bericht ontvangen van de dood van Zijne Excellentie Admiraal Louis Brion wat mij met de innigste droefheid vervuld heeft. Mijn eerste metgezel in de edelmoedige onderneming om Colombia te bevrijden, is niet meer. Doch Colombia is hem de helft van zijn glorie verschuldigd en zal niet ondankbaar zijn jegens dezen zeldzamen man, die méér liefde tonend voor de mensheid en zijn nieuwe medeburgers dan voor zijn eigen fortuin, alles in de waagschaal stelde om zijn nobelen gevoelens en zijn dorst naar roem voldoening te geven.

„Alle Colombianen zullen in hun hart voor den Admiraal een altaar oprichten, gewijd aan de dankbaarheid. Ik zelf zal de eerste zijn, voor zover dit in mijn macht is, om aan het verste nageslacht de eeuwigdurende herinneringen na te laten van al het goede, dat hij voor zijn Vaderland gedaan heeft, en van zijn verheven, grootmoedig karakter.

Tegelijk met Admiraal Brion zal te zijner tijde de sublieme herinnering van zijn edelmoedigheid blijven voortleven, zowel als onze heilige verplichting om zijn laatste wil te volbrengen.

„De familie van onzen Weldoener zal de voorrang genieten bij alle schuldvorderingen, want geen enkele verdient meer de vóórkeur dan de zijne".

„De Uitvoerende Macht is belast om de schuldvorderingen van den Admiraal te regelen en ik beloof, zodra ik van Quito terugkom, de vereffening, zoveel ik kan, te bevorderen om deze schuld af te betalen".

„Gewaardig aan de dochters van den Admiraal, mijn overleden vriend, mijn oprechte deelneming te betuigen met dit zwaar en onherstelbaar verlies en mijn meest eerbiedige gevoelens jegens haar persoon. Bolivar.

Brions financiële aandeel.

Het staat vast, dat Louis Brion successievelijk zijn gehele vermogen in de Venezolanase Vrijheidsoorlog gestoken heeft.

Zijn voorschot voor de eerste expeditie van Haïti wordt opgegeven tot een bedrag van 250.000 gld. Voor de expeditie van einde December 1816 heeft hij stellig eveneens voor een zeer groot bedrag deelgenomen, ofschoon ik de kosten nergens vermeld vond.

Gedurende de eerste twee jaren van de oorlog was Brion feitelijk de enige geldschieter. Gedurende de volgende jaren fungeerde hij wel als Voorzitter van het Departement van Marine en Oorlog, maar hij was tevens de eigenlijke Minister van Financiën, alhoewel niet in naam. Wat de geldzaken betrof en de afbetaling der aanzienlijke bestellingen aan oorlogsmateriaal voerde hij de onderhandelingen met het Buitenland. Telkenmale vernemen wij in de brieven van Bolivar aan Brion de opdracht om voor het nodige te zorgen. Hoe zuinig hij de financiën beheerde, blijkt uit de reeds geciteerde brief aan zijn broer van Februari 1819, dat hij dagelijks voor de soldij der 1000 macht en der vreemde troepen 1000 pesos nodig had en geen stuiver voor hem zelf overschoot.

Tegenover de talloze opdrachten van Bolivar aan hem tot aankoop van oorlogsbehoeften, vindt men geen enkele van kwijting van schuld. Toen Bolivar na de inneming van Angostura uit de geconfisqueerde goederen der royalisten allerlei geldelijke beloningen toekende aan zijn generaals en officieren, tot zelfs aan den geringsten soldaat, werd de naam van den Admiraal daarbij niet eens genoemd.

Wordt vervolgd.

Aruba.

VERGADERING RAAD VAN POLITIE.

Maandagmorgen 12 October om 10 uur was er vergadering van de Raad van Politie op Aruba. Indien men bedenkt, dat de laatste vergadering van de Raad van Politie gehouden werd op 27 April jl., dan ziet men meteen, hoeveel er terecht komt van de bepaling, dat de Gezaghebber in de uitoefening van het dagelijks bestuur wordt bijgestaan door twee landraden.

Toen op het aangekondigde tijdstip de Gezaghebber de vergadering opende, bleek, dat er behalve Landraad Dr. A. F. Dussenbroek (van de Rooms Katholieke Unie Aruba) en de Secretaris ook nog publiek aanwezig te zijn; dit laatste is een novum voor de vergaderingen van de Raad van Politie, doch is wel een bewijs, dat men in de zaak belang stelt. Landraad Eman kwam te laat.

Na voorlezing der notulen gaf de Gezaghebber een breedvoerige uitleg over het eerste punt van de agenda: postverkeer voor de buitendistricten. Uit een voorgelezen brief bleek, dat de Gezaghebber de zaak met alle mogelijke biezonderheden heeft voorgedragen bij den Gouverneur, die onmiddellijk bereid was machtiging te geven voor uitvoering van het voorstel; de nodige gelden zullen suppletoir worden aangevraagd; voor een nieuwe bestelwagen werd den Gezaghebber verwezen naar den Directeur van de Openbare Werken; de brieven zullen dan per bestelwagen worden bezorgd te Santa Cruz Maandag en Donderdag; te Savoneta Dinsdag en Vrijdag; te Noord Woensdag en Zaterdag, terwijl voor het posten van brieven, bussen zullen worden geplaatst in de verschillende parochies en particulieren zullen worden aangevraagd postzegel-depothouders te worden.

Landraad Dussenbroek juichte deze verbetering van harte toe en sprak de hoop uit, dat dit zo gauw mogelijk in uitvoering worde gebracht, en liever niet te wachten op een bestelwagen, maar terstond de zaak ter hand te nemen met de beschikbare wagen, die men heeft.

Landraad Eman informeerde of in deze zaak, zoals uit de voorgelezen brief blijkt, het initiatief van den Gezaghebber of van de Raad van Politie is uitgegaan. De Gezaghebber antwoordde, dat deze aangelegenheid oorspronkelijk door de Raad van Politie werd behandeld, toen indertijd de daarvoor nodige gelden op de begroting werden geplaatst; de Gouverneur had destijds bezwaar tegen nieuwe diensten en had het niet door laten gaan; thans heeft de Gezaghebber aan de hand van de vroegere behandeling van die zaak correspondentie gevoerd met den nieuwen Gouverneur, met dit resultaat, dat nu ter kennis van de Raad wordt gebracht.

Overgaande tot de behandeling van het tweede punt, nl. coördinatie van het verkeer, zeide de Gezaghebber, dat dit zulk een moeilijk probleem is, dat hij er geen gat in ziet, het is beter de zaak rijpelijk en van alle kanten te bestuderen om tot een oplossing te komen.

Landraad Dussenbroek doet voorstellen om het aantal taxi's te doen verminderen, in alle zaken op de meest practische wijze een oplossing te zoeken, b.v. voor de brood-distributie iedere bakkerij naar een parochie te laten nemen, zodat voorkomen wordt dat iedere bakkerij naar iedere parochie een distributie-wagen moet sturen voor het behouden van de klanten.

Landraad Eman stelde voor om een studie-commissie hiervoor in het leven te roepen. Landraad Dussenbroek achtte dit bezwaarlijk. De Raad van Politie op zichzelf is al een adviserend lichaam; om thans een studie-commissie voor advies aan de Raad van de Politie te benoemen, lijkt wel ingewikkeld. In deze ongunstige tijden dienen er drastische maatregelen genomen te worden, teneinde aan ieder vraagstuk een oplossing te geven met het oog op het algemeen belang.

De Gezaghebber zeide, dat hij het niet eens is met Landraad Dussenbroek en inderdaad dit moeilijk probleem aan een commissie in handen wil geven.

Er werd besloten om in de loop van de volgende week weer een vergadering te beleggen, waarin dit punt wederom zal worden behandeld.

Als derde punt werd naar voren gebracht: voedsel-voorziening. De Gezaghebber deelde mede, dat er handelaren zijn, die van de toestand misbruik maken door hun voorraad in de opslagplaatsen te laten in afwachting van betere prijzen; als voorbeeld werd aangehaald, dat 400 kisten boter kort tevoren aangekomen, op verleden Zaterdag niet meer ten verkoop waren; een politieel onderzoek wees uit, dat de koopman deze kisten in zijn magazijn had, omdat de boterprijs stijgende was.

Van die plaats uit riep de Gezaggezaghebber de hulp in van het publiek om dadelijk aangifte te doen van dergelijke gevallen. Ook de beide Landraden gaven hun meningen omtrent deze aangelegenheid, zonder dat de Raad evenwel tot een oplossing kwam.

Bij de rondvraag bracht Landraad Dussenbroek een paar klachten van de parochie Santa Cruz naar voren, omtrent aloë-gronden, die van de particulieren door de Lago waren ingekocht voor olie-raffinaderij, terwijl thans geen raffinaderij komt, maar de aloë netjes geoogst wordt in naam van de maatschappij door een zekeren persoon; een oplossing zou zijn, indien de oorspronkelijke eigenaars in de gelegenheid wierden gesteld van hun lieve aloë te profiteren tot de Lago de terreinen nodig heeft voor raffinaderij en niet te laten exploiteren door dien bepaalden persoon.

Op Santa Cruz zouden kinderen ook de voor kinderen afgekeurde films bezoeken.

De waternood op Santa Cruz is groot en dringend; een oplossing door de Overheid zou gaarne ten spoedigste worden tegemoet gezien. Nu men weer bezig is aan de directe weg van Oranjestad naar Santa Cruz hoopt Landraad Dussenbroek dat het werk niet meer stop zal worden gezet; de Gezaghebber beloofde dit: eind van het jaar; eind van de weg. Gevaarlijke of minder passende reclameborden worden niet gaarne zo maar langs de weg gezien. Regeling van Overheidswege voor maïsplanten wordt ingeroepen op een paar technische gronden; de aanwezige Heer Kwartsz kon hierover een uitvoerige explicatie geven.

De Gezaghebber zeide haast te hebben om reden dat hij om 11.30 uur een afspraak had en liever de andere klachten van Landraad Dussenbroek tot de volgende week laat wachten.

Landraad Dussenbroek vroeg nog of de vergadering niet beter 's avonds gehouden kan worden in een behoorlijk verduisterd locaal, dan overdag met het oog op het publiek, dat komen wil. De Gezaghebber beloofde dit en sloot vlug de vergadering.

BUITENLAND.

HET LUCHT-OFFENSIEF TEGEN WEST-EUROPA.

Het offensief tegen Noord-Frankrijk werd voortgezet met krachtige formaties gevechtsvliegtuigen en bommenwerpers van de Royal Airforce, die gedurende de namiddag over het Kanaal vlogen (Londen, (AP) 15.10).

LE HAVRE AANGEVALLEN.

Officieel werd verklaard, dat Boston-bommenwerpers, geëscorteerd door gevechtsvliegtuigen, hedenmiddag twee aanvallen deden op de havenbedrijven van Le Havre. Een gevechtsvliegtuig wordt vermist (Londen, (AP) 15.10).

RUSSISCHE VOORTGANG.

De Sovjet-radio zeide: „Ten Noord-Westen van Stalingrad maakten de Sovjet-troepen weer enige voortgang en brachten belangrijke verliezen toe aan den vijand" (Moskou, (AP) 15.10).

NIEUWS VAN OVERAL.

Van gezaghebbende zijde wordt gemeld, dat een „sterke strijdmacht" van Britse bommenwerpers in de afgelopen nacht industriële objecten in het Rijnland heeft aangevallen. Ook Keulen wordt onder deze objecten genoemd. 18 Bommenwerpers worden vermist.

Deze was de eerste aanval op Keulen sedert de Britten deze stad met 1130 vliegtuigen aanvielen. Te oordelen naar de bekend gemaakte verliezen moet deze aanval van gisteravond op kleinere schaal zijn uitgevoerd. Men schat het aantal vliegtuigen, die aan de aanval hebben deelgenomen op 360 tot 400. De laatste aanval op het Rijnland geschiedde een week geleden, toen een afzonderlijk Brits vliegtuig bij daglicht een vlucht uitvoerde boven dat gebied.

De Duitse radio bevestigde de Britse aanval op het Rijnland, doch beweerde dat „op zijn minst 21 vijandelijke vliegtuigen naar beneden zijn gehaald".

— **Washington:** Het comité voor militaire aangelegenheden van het Noordamerikaanse Huis van Afgevaardigden keurde unaniem het wetsontwerp goed voor de verlaging van de militaire dienstplicht van 20 op 18 jaar. De aanneming dezer wet door het Parement wordt zo goed als zeker geacht.

— **Malta:** Britse gevechtsvliegers hebben vanmorgen 3 vijandelijke bommenwerpers en 6 gevechtsvliegtuigen bij een luchtgevecht boven Malta vernield. Men beschadigde tevens verschillende as-machines.

— **Washington:** John Hightower seint uit de Noordamerikaanse hoofdstad, dat de Noordamerikaanse en Japanse zee-, grond- en luchtstrijdkrachten in het Zuidelijke deel van de Salomonseilanden zich hebben gevestigd voor een grote slag om het bezit van het eiland Guadalcanal en om de beheersing van het grootste deel van de Zuidwestelijke Stille Oceaan. De Japs hebben zware marine-eenheden, waaronder slagschepen in die buurt geconcentreerd. Men neemt tevens aan, dat de vijand waarschijnlijk vliegdekschepen te zijner beschikking heeft. Ook de U.S.A.-strijdmacht wordt belangrijk geacht.

De Noordamerikaanse legerleiding heeft troepen doen overbrengen naar Guadalcanal om de marinestrijdkrachten aldaar, die het eiland invadeerden en een vliegveld op de Japs veroverden te versterken. Deze landstrijdkrachten stieten op versterkte vijandelijke woudtroepen, tengevolge waarvan zich thans hoofdzakelijk een landstrijd ontwikkelt.

Het eerste Japanse doel is het vliegveld, dat met zijn steunbiedende verdediging, een speerpunt vormt van het Noordamerikaanse offensief in de Stille Oceaan.

— **Bern:** In het onbezette Frankrijk zijn wederom hevige onlusten uitgebroken als gevolg van de toenemende Duitse druk om Franse arbeiders voor de nazie-industrieën te krijgen.

— **Moskou:** De Duitse aanvallen in het gebied van Mozdok zijn beperkt tot een bataljon infanterie en vijf tanks. „Pravda" zeide, dat de Russische aanvallen ten Zuiden van Mozdok een zware tol hebben geëist van de nazie-mankracht. Ten Zuid-Oosten van Novorossisk waar een gezamenlijke strijdmacht van Duitsers en Roemenen opereert, slaagden de Sovjets erin een heuvel te veroveren en de vijandelijke troepen te verslaan.

Aan het Karelische front hebben de Russen, naar door „Rode Ster" bericht wordt, twee heuvels veroverd en 300 vijandelijke soldaten gedood of gewond.

— **Berlijn:** Het Duitse communiqué beweerde, dat een nazie-divisie bij Stalingrad in een gedurfde aanval is doorgebroken naar de Wolga.

— **Londen:** Het Britse legercommuniqué deelde mede, dat de Geallieerde troepen op Madagascar van Tananarive in zuidelijke richting voortrukten en gisteren de stad Ambositra, op ongeveer 250 kilometer van de hoofdstad hebben bezet.

Tijdens deze opmars stiet men op de gewone talrijke versperringen, die op de weg waren aangebracht, doch van Franse zijde ontmoette men slechts geringe weerstand. In de nabijheid evenwel van Ambositra heerste een levendiger activiteit.

NEDERLAND.

NIEUWTJES, DIE ONS INTERESSEREN.

— Van Jef Last is een nieuw boek verschenen „Leeghwater maalt de meren leeg".

— De uitgave van het weekblad „De Nederlandsche Illustratie" is gestaakt.

— De Commissaris der provincie Limburg, graaf de Marchant et d'Ansembourg heeft benoemd tot „volambtelijke bestuursraden" dezer provincie: Ir. Dr. G. Scrijen (Kerkrade) en V. G. van Stekelenburg (Voorburg).

— De kinderen van N.S.B.-ouders hebben zo veel last van hun medeleerlingen, dat het „Nationale Dagblad" oprichting van speciale scholen voor N.S.B.-kinderen bepleit.

— Jhr. O. Reuchtin voormalig Nederlands zaakgelastigde te Tokio is te Londen aangekomen. Hij behoorde tot de „geruilde" diplomaten.

— Drie mannen, die voorgaven van de telefoondienst te zijn, hebben 150 meter telefoonkabel van de Moerdijkbrug gestolen.

FILM

„Louisiana Purchase" (Cinelandia) Directie en Paramount: Proficiat! Gij begrijpt de noden en wensen van de tijd en vertoont die ook. Dit is nu werkelijk eens een machtig aardige film. Een klank- en kleurenfilm; film der toekomst. Een genot voor oog en oor. Fleur en kleur. Pit en ondeugendheid. vrolijkheid. Carnaval: Louisiana Purchase!

In Nice vieren ze nu tijdelijk géén Carnaval... maar eens zal die verrukkelijke tijd weer komen. Doch Leven en Wereld draaien door, ondanks alles.

Dan maar Carnaval in Louisiana en, dank zij der film, ook hier op ons kleine, maar toch zo dappere Curaçao...

Hoofdzakelijk vieren wij Caranaval in Louisiana Purchase. In meer dan één opzicht zetten wij de zotskap op. En hoe. In uitmuntend gezelschap en wel van niemand meer of minder dan: Bob Hope, Die kurkdroog een hoop, en glashard de waarheid durft zeggen.

Ook viert met ons mee Vera Zorina. Die met haar gehele charmant-exotische persoonlijkheid en met haar voorbeeldige en volgzame onderdanen een kunst-taal spreekt, zo verfijnd, zo vervoerend als men slechts in het Russisch Ballet zou kunnen beluisteren.

Het Begrotingsrecht.

Welke is de invloed van het noodlottig wegvallen van het Moederlands Parlement op de vaststelling der Begroting?

Mag Gouverneur krachtens artikel 31 Curaçaose Staatsregeling de Begroting vaststellen?

door

Meester Doctor Moïses Frumencio da Costa Gomez.

Lid van de Staten van Curaçao.
Lid van de Buitengewone Raad van Advies.
Lid van de Rijksconferentie der Nederlanden.

Ik dank U voor de gelegenheid, die U mij aangeboden hebt om hedenavond in tegenwoordigheid van een gemachtigde van het Bestuur, over het belangrijk onderwerp, dat mijn geacht medelid de heer Desertine aan de orde gesteld heeft, mijn standpunt uiteen te zetten.

De Heer Desertine heeft op welsprekende wijze aangetoond, dat er voor wat Curaçao betreft van een probleem geen sprake is. Ik kan mij daarmede geheel verenigen.

Met hetgeen hij verder gezegd heeft, in zijn synthetische beschouwing verenig ik mij gaarne.

Ik wil thans overgaan tot een nadere bespreking van de artikelen van de Staatsregeling, die ons begrotingsrecht regelen in verband met het ter sprake gebracht onderwerp, dat kort samen te vatten is in de volgende twee vragen:

1o. Welke is de invloed van het noodlottig wegvallen van het Moederlandse parlement op de vaststelling der begroting?

2o. Mag de Gouverneur krachtens artikel 31 der Curaçaose Staatsregeling de begroting vaststellen?

Om de eerste vraag te beantwoorden is het nodig na te gaan:

1o. De desbetreffende bepalingen der Curaçaose Staatsregeling;

2o. De desbetreffende bepalingen van het Regeringsreglement van 1865.

3o. De tussen de Nederlandse regering en parlement gewisselde stukken.

4o. De staatkundige practijk.

5o. De consequenties, die het gevolg zijn van verschillende opvattingen.

Om de tweede vraag te beantwoorden moeten dezelfde eisen gesteld worden.

Allereerst dan de fundamentele bepalingen van de artikelen 112, 113, 114, 115 en 116 der Curaçaose Staatsregeling.

Over artikel 112 der Curaçaose Staatsregeling, luidende: „zij (de begroting) wordt zodanig als zij door de Staten goedgekeurd is, door den Gouverneur voorlopig vastgesteld enz". bestaat thans geen verschil van mening meer. Vast staat, dat de begroting als interne aangelegenheid door de Staten behandeld wordt, op de wijze gebruikelijk bij ontwerpen landsverordening en dat zij, zodanig als zij door de Staten gewijzigd is, door den Gouverneur wordt vastgesteld.

De door de Staten goedgekeurde begroting wordt voorlopig door den Gouverneur vastgesteld. Volgens artikel 115 treedt deze voorlopig vastgestelde begroting niet in werking, voordat zij definitief is vastgesteld. Indien de definitieve vaststelling niet geschied is voor 1 Januari van het dienstjaar, waarop zij betrekking heeft, dan moet volgens artikel 115 der Curaçaose Staatsregeling de begroting van het vorig jaar tot grondslag van het beheer dienen. Om van deze laatste begroting af te kunnen wijken is Koninklijke volmacht nodig en uiteraard voorafgaande goedkeuring door de Staten.

De voorlopig in Curaçao vastgestelde begroting wordt definitief op tweeërlei wijzen volgens artikel 114 der Curaçaose Staatsregeling.

1o. door definitieve vaststelling bij de wet,

2o. automatisch.

Definitief wordt de begroting bij de wet vastgesteld in de drie bij artikel 114 der Curaçaose Staatsregeling genoemde gevallen:

a) indien volgens de voorlopig vastgestelde begroting de raming der uitgaven die der middelen overtreft;

b) indien de Koning bezwaar heeft tegen de voorlopig vastgestelde begroting;

c) indien de Staten de begroting niet hebben goedgekeurd voor de eerste Dinsdag der maand Juni van het jaar, waarin zij hun wordt aangeboden.

Is geen dezer gevallen aanwezig, dan wordt de voorlopige begroting automatisch definitief.

In onze tegenwoordige financieel gunstige omstandigheden sluiten wij de voorlopige begroting steeds met een batig slot.

Verwerping van de begroting om redenen **buiten** haar gelegen, acht ik gedurende de oorlog onjuist. Waar de Staten het recht hebben de begroting te wijzigen, zullen zij haar, om redenen **in** de begroting gelegen, niet behoeven te verwerpen.

Derhalve neem ik aan, daar ik anders voor te veel omstandigheden uw aandacht moet vragen, dat de begroting vóór de eerste Dinsdag der maand Juni van het jaar, waarin zij wordt aangeboden, door de Staten wordt goedgekeurd.

In beide gevallen wordt dus de voorlopige begroting automatisch definitief.

Blijft nog over het geval sub b) dat de Koning bezwaar maakt tegen de vaststelling der begroting.

Scherp gesteld kan nu de vraag geformuleerd worden: Kan de Koning tegen een Curaçaose begroting, sluitende met een geraamd batig slot, voorlopig vastgesteld binnen de door de Curaçaose Staatsregeling vastgestelde termijn, bezwaren maken?

Mijnheer de Voorzitter er is hier sprake van Koninklijke bezwaren, dus ernstige bezwaren.

Om redenen, die ik straks zal geven, acht ik het te enen male uitgesloten, dat de Koning ernstige bezwaren tegen een door den Gouverneur en Staten vastgestelde begroting kan maken.

Ik kan voor het ogenblik volstaan met de opmerking dat de staatkundige practijk — terecht — zó is geweest, dat de Koning geen bezwaren maakt tegen een door den Gouverneur en Staten goedgekeurde begroting.

Van belang is nog, Mijnheer de Voorzitter, artikel 116, voorschrijvend, dat het slot der rekening bij de wet moet worden vastgesteld, ingeval de begroting bij de wet is vastgesteld, en anders door den Gouverneur en Staten; en dat ingeval het slot der rekening door de Staten niet is goedgekeurd, dit eveneens door de wet dient te geschieden.

Het budgetrecht der Staten is door de Staatsregeling niet gewijzigd. Het is op een kleinigheid na, die ik straks zal vermelden, gelijk aan dat van de Koloniale Raad.

Artikel 112 der Curaçaose Staatsregeling is precies gelijk aan artikel 102 van het Curaçaose Regeringsreglement. Artikel 114 der Curaçaose Staatsregeling is eveneens in hoofdzaak gelijk aan artikel 104 van het Curaçaose Regeringsreglement. Artikel 115 der Curaçaose Staastregeling verschilt enigermate met artikel 105 van het Curaçaose Regeringsreglement.

Artikel 105 van het Curaçaose Regeringsreglement luidde:

„De uitgaven en heffingen, uit kracht der voorloopig vastgestelde begrooting gedaan voordat de wet, houdende definitieve vaststelling der begrooting, in de kolonie afgekondigd en in werking getreden is, blijven van waarde, voor zooveel zij geschied zijn met magtiging des Konings of vóór dat van den Koning berigt ontvangen is."

In het geval, voorzien in het voorgaande artikel onder No. 3, strekt voorlopig de begroting van het vorig dienstjaar tot grondslag van de dienst, behoudens de daarin door den Koning bevolen wijzigingen.

Voor de gevallen bedoeld in artikel 114 sub 1 en 2 huldigde het Regeringsreglement dus een enigszins ander stelsel. De voorlopige begroting en niet de begroting van het voorafgaand jaar diende als grondslag van beheer. Het is zonder meer duidelijk, dat het stelsel van het Regeringsreglement de voorkeur verdient boven dat der geldende staatsregeling. Gold voor 1865, dat het doeltreffender is de begroting te volgen, telkens voor ieder jaar goed te keuren door de Koloniale Raad, hoeveel meer nu Curaçao zich zo snel ontwikkelt.

Artikel 116 der Curaçaose Staatsregeling is mutatis mutandis gelijk aan artikel 106 van het Regeringsreglement. Daar in het stelsel van 1865 geen andere wijziging is aangebracht dan die van ondergeschikt belang, zoëven vermeld, moeten wij dit stelsel, waarin onze financiële autonomie is gedacht, nader in beschouwing nemen.

De ontwerpen op het reglement op het beleid der regering in de Koloniën Suriname en Curaçao werden op 20 September 1864, tijdens het tweede Ministerie Thorbecke, door den Minister van Koloniën Isaac Dignus Fransen van de Putte opnieuw aan de Kamer aangeboden. Wij bevinden ons in 1864 in een tijd van grote belangstelling voor de koloniën. De liberale opvattingen wonnen, sedert Thorbecke in 1849 in het adres op de Troonrede van 1849 zeide: „De koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen hebben hooge aanspraak op nationale belangstelling. Wij zullen het onzen pligt achten, van het huishouden dier gewesten zorgvuldig kennis te nemen, en de maatregelen, welke tot bevordering van hunnen voorspoed noodig zijn, ijverig ondersteunen", aanzienlijk veld.

Ik kan U, Mijnheer de Voorzitter, geen beter inzicht in de toenmalige opvattingen geven, dan door een enigszins uitvoerige aanhaling uit de „Schets ener Parlementaire Geschiedenis" van Mr. W. J. van Welderen baron van Rengers, op blz. 334, waar hij een beschouwing over de koloniale politiek sedert 1848 houdt.

„De liberale richting in koloniale aangelegenheden was, al bleef er nog veel te wensen over, in het tijdperk van 1849 — 1862 met reuzenschreden vooruitgegaan. Bij haar optreden vorderde zij voor Nederland en Indië gemeenschap van kennis en belang; zij wenste dat Nederland en Indië beschouwd zouden worden als twee delen van één geheel, die er naar moesten streven elkander zo goed mogelijk te kennen, te steunen en te schragen. Bij die opvatting werd niet angstvallig gevraagd, of wat Indië opbracht ook voor Indië werd uitgegeven, en of de batige saldo's volgens strict recht ten behoeve van het moederland werden aangewend. Haar oppositie was hoofdzakelijk gericht tegen de wijze, waarop die saldo's werden verkregen en tot het hoogst mogelijke bedrag opgevoerd; tegen de onrechtvaardige dwang, de willekeurige beschikking over de arbeid en de velden der bevolking, waartoe het cultuurstelsel noodzakelijk leiden moest; tegen instructiën als die van den Gouverneur-Generaal, welke de voorstellen der administrerende departementen en ambtenaren, strekkende tot vermeerdering der uitgaven in Indië, zo deze op geen onvermijdelijke noodzakelijkheid steunen mochten, beschouwden als onvatbaar voor inwilliging of ondersteuning".

Fransen van de Putte, liberaal, voorstander van de afschaffing van de beperkte cultures, die van geen halve maatregelen hield, nam het bewind van den Minister van Koloniën Uhlenbeck op 2 Februari 1863 over, na een 10-jarig verblijf in Nederlands Indië, van 1844 — 1854.

Hij wilde, krachtig gesteund door den geleerden liberalen staatsman Kappeyne van de Cappello, aan Nederlands West-Indië geven een vrijgevig op brede en ruime grondslagen berustende regeling.

Inderdaad hielden de regeringsreglementen een vrijzinnige regeling in, wat de financiële autonomie betreft.

Plechtig, hoewel gedeeltelijk onjuist, begint de eerste Memorie van Toelichting: „De zelfstandigheid door de kolonie te verkrijgen verheft haar publiek en privaatrechtelijk tot een van de Staat onderscheiden rechtspersoon.

Een noodzakelijk gevolg hiervan is de splitsing der uitgaven, die zijn kosten van rijksbestuur, en uitgaven, die zijn huishoudelijke kosten. Tot de eerste behoren de kosten van defensie."

Ik zei: gedeeltelijk onjuist, Mijnheer de Voorzitter, omdat de rechtspersoonlijkheid der Westindische Koloniën lang voor het Regeringsreglement van 1865 vast stond, zoals Bordewijk in zijn „Rechtspersoonlijkheid der Nederlandse Koloniën (1905)" uitmuntend bewezen heeft.

Voor het overige maakte de Memorie van Toelichting de juiste onderscheiding tussen de defensiekosten en de kosten van de plaatselijke huishouding.

„De uitgaven voor 's Rijks rekening blijvende, zullen op de Staatsbegroting uitgetrokken en door Rijksontvangsten gedekt worden.

„De andere" (dit zijn de paatselijke huishoudelijke uitgaven) „worden gebragt op de koloniale huishoudelijke begrooting en uit de eigen middelen der kolonie bestreden. **Autonomie ware een ijdele klank zonder zeggen over eigen finantiën, en in den regel zal dus de koloniale huishoudelijke begrooting door de koloniale vertegenwoordiging worden vastgesteld** en de verhouding tot het Opperbestuur alleen medebrengen, dat zij aan 's Konings goedkeuring wordt onderworpen."

De bedoeling, die bij de uitvoering van het budgetrecht (artikel 104) ten grondslag lag, is duidelijk uit de Memorie van Toelichting te lezen.

Het recht om de plaatselijke begroting zelfstandig vast te stellen, indien geen subsidie van het moederland gevraagd wordt, werd mede bedoeld als een prikkel, om zich niet dan in uiterste nood in staat van onvermogen te verklaren met vaststelling der begroting bij de wet als het onvermijdelijk gevolg van een subsidie. De financiële autonomie werd dus erkend, zodra de Kolonie haar eigen onkosten kon betalen. Fransen van de Putte zeide dat zeer krenterig: „zolang er nog, al ware het slechts één gulden, subsidie op de begroting voorkomt, zal die begroting bij de wet moeten worden vastgesteld."

Deze bedoeling is niet veranderd in 1936.

De redenen, waarom de Koning bezwaren kan maken tegen de voorlopig vastgestelde begroting, zijn, volgens de Memorie van Toelichting, redenen van Algemeen belang.

De Koning heeft dan het recht van veto, maar nimmer het recht, om de begroting definitief vast te stellen, dat is dan het recht van de wetgevende macht.

Welke was nu de reden, om aan den Koning dit recht van veto toe te kennen?

De Memorie van Antwoord op de wijzigingsvoorstellen van 1892 werpt een helder licht op deze bepaling. In 1892 wilde de regering artikel 112 wijzigen in dier voege, dat de begroting altijd door de wet zou worden vastgesteld. De aanhef van artikel 112 zou luiden, instede van: „zij wordt definitief vastgesteld door de wet" eenvoudig „zij wordt vastgesteld door de wet."

Vele leden verzetten zich volgens het Voorlopig Verslag tegen dit voorstel. Men wees er op, „dat thans (dit is in het stelsel van 1861) de inmenging der Staten Generaal alleen gemotiveerd wordt door het belang der Nederlandse financiën"; is dat belang buiten appèl dan was er geen reden voor de beslissing der Staten Generaal, die toch niet geacht kunnen worden beter dan het uitvoerend gezag en de plaatselijke vertegenwoordigende lichamen op de hoogte van locale toestanden te zijn.

De Regering antwoordde op de opmerkingen van de 2e Kamer met een uitvoerige Memorie van Antwoord, waarvan de tweede paragraaf de aandacht verdient, aangezien deze passage de taak van het opperbestuur en Staten Generaal verduidelijkt.

Veroorlooft U mij, Mijnheer de Voorzitter, enige uitvoerige passages letterlijk aan te halen.

De Regering richtte zich direct tot de leden, die meenden, „dat de voorgestelde wijziging van artikel 112 Regeringsreglement de strekking zou hebben om aan de kolonie het recht te ontnemen de begroting zelfstandig vast te stellen, wanneer ze bij machte is uit eigen middelen in de huishoudelijke uitgaven te voorzien." „De inmenging der Staten Generaal achtten zij alleen gemotiveerd door het belang der Nederlandse financiën."

De regering, haar standpunt nu nader ontwikkelende, nam Suriname als uitgangspunt.

„Het Regeringsreglement", aldus vervolgt de Memorie van Antwoord, „ging uit van het beginsel, dat Suriname vormt een overzeese provincie van Nederland, wier bewoners moeten gesteld worden in het bezit van alle rechten en vrijheden, welke, in verschillende vormen gegoten, door alle tijden heen het erfgoed van den Nederlander zijn geweest."

Volgt hieruit, dat aan de ingezetenen der kolonie met opzicht tot de zogenaamde huishoudelijke begroting van Suriname het laatste woord zou zijn te geven?

In herinnering valt hier te brengen, dat de huishoudelijke begrotingen der provinciën aan de goedkeuring van den Koning zijn onderworpen; ontmoet de provinciale begroting bij den Koning bezwaar, dan zijn de Staten wel verplicht daaraan tegemoet te komen om de goedkeuring te verwerven.

En in de tweede plaats valt er op te wijzen, dat, al wordt de begroting van Suriname een huishoudelijke genoemd in tegenstelling van de enkele uitgaven, die op de Rijksbegroting gebracht worden, zo overigens behalve datgene, wat in Nederland op de provinciale en gemeentelijke begrotingen voorkomt, alles omvat wat, ware de huishouding van Suriname op dezelfde voet als die van de provinciën geschoeid, hier uit de Rijksbegroting zou worden gevonden; wat er nodig is om het stoffelijk en zedelijk welzijn in Suriname te bevorderen en de hulpbron der kolonie tot ontwikkeling te brengen, moet bijna geheel door de „huishoudelijke" begroting worden verschaft."

Na op de uitgestrektheid van Suriname en de dunheid der bevolking te hebben gewezen, vervolgt de Minister „zullen de hulpbronnen van Suriname tot haar recht geraken, dan moet immigratie de bevolking komen vermenigvuldigen; ook het benodigde kapitaal moet grotendeels van buiten toevloeien. Heel wat meer dan het rechtstreeks belang van **Suriname's tegenwoordige bevolking** valt er dus te behartigen."

Na op het kleine aantal kiezers te hebben gewezen, besluit de Minister deze uiteenzetting als volgt: „Is het waar dat Nederland als Souverein van Suriname verantwoordelijk is voor de wijze, waarop het wordt bestuurd, dan kan het, met **het oog op dit een en ander,** al laat men buiten rekening de aansprakelijkheid der Nederlandse schatkist voor Surinaamse tekorten, ook niet twijfelachtig zijn, of Nederland is verplicht, met opzicht tot Suriname's begroting, het laatste woord aan zich te houden."

Mijnheer de Voorzitter, Ik heb U een uitvoerig citaat uit deze belangrijke Memorie van Antwoord gegeven. Ik zal niet ingaan op de onjuiste vergelijking met de provinciale begroting. De kern der redenering is ongetwijfeld juist, al is de Minister al te ijverig in zijn streven, het nut van de vaststelling der begroting bij de wet aan te tonen.

Het sedert 1865 geldende stelsel, waarover we hierboven spraken, vond de Minister niet juist, omdat ook met begrotingen, die zonder subsidie sluiten, het belang der Nederlandse schatkist in hoge mate gemoeid zijn. „Men denke" merkte hij op, „aan het voor de hand liggend geval, dat buitengewone inkomsten bijv. uit mijnen, worden gebruikt om de uitgaven der huishouding van de kolonie uit te zetten zonder dat getracht wordt door ontwikkeling van de hulpbronnen van het land te herstellen, wat men aan zijn natuurlijke rijkdom ontnam".

Mijnheer de Voorzitter, uit alles wat ik hierboven gezegd heb en aangehaald, is duidelijk dat het begrotingsstelsel van 1865 de volgende kenmerken vertoont:

1o. de plaatselijke begroting is een huishoudelijke begroting.

2o. De uitgaven die niet als zodanig zijn aan te merken komen daarop niet voor, zijn ten laste van het Rijk, te weten;

a. de bezoldiging van den Gouverneur.

b. het onderhoud der gebouwen en bezittingen in gebruik voor 's Rijksdienst.

c. De kosten van zee- en landmacht in de kolonie.

d. Alle uitgaven der verdediging tegen een buitenlandsen vijand.

3o. De begroting moet worden vastgesteld bij de wet.

a. indien een subsidie, hoe klein ook, van het moederland gevraagd wordt.

b. indien de begroting niet op tijd klaar komt of verworpen wordt.

4o. De Koning kan de begroting nimmer vaststellen.

5o. De Koning heeft het recht van veto a) indien de begroting geflatteerd is of b) het algemeen belang — dat is het belang van de Kolonie — dat vordert.

6o. Het recht van de Kroon bezwaren te maken tegen de voorlopige vaststelling heeft tot doel den plaatselijken begrotingswetgever er toe te brengen, de begroting zodanig vast te stellen, dat het algemeen belang ter plaatse tot zijn recht komt, en dat niet nodeloos subsidies aangevraagd worden.

7o. Het recht van de Kroon moet in het systeem van het Regeringsreglement beschouwd worden als een verlengstuk van de uitvoerende macht alhier.

8o. De Koning heeft geen directe bemoeienis met den begrotingswetgever.

Hoe zorgvuldig de Koning buiten de begroting is gehouden, blijkt wel hieruit, dat, hoewel er op gewezen is, nooit een bepaling in het Regeringsreglement is opgenomen, krachtens welke de Koning de bevoegdheid zou hebben, posten op de begroting te brengen.

Mr. Wingens zeide tijdens de openbare behandeling van het Regeringsreglement: „Wat de begroting aangaat, ik mis hier bepalingen, als welke in artikel 112 en andere van de provinciale wet worden gevonden, ten gevolge waarvan de Koning op de begroting brengt, wat de Staten, in strijd met hun gehoudenheid weigeren op te brengen."

Ook de Staten van Suriname hebben zich in gelijke zin uitgelaten in hun Voorlopig Verslag op de begroting in 1894. „Van regeling of vaststelling der Surinaamse begroting bij Koninklijk besluit is in het Regeringsreglement geen sprake".

Zelfs — dus in het geval dat de Staten in strijd met hun gehoudenheid weigeren posten op de begroting te brengen — mist de Koning in ons begrotingsstelsel van 1865 het recht in de begroting veranderingen aan te brengen.

SPORT - RUBRIEK.

Officiële Mededelingen

van

„De Curaçaose Voetbalbond".

WEDSTRIJD PROGRAMMA
MUNDO NOBO

Zondag 18 Oct. 1942: A-Klasse	Jong Holland 1 — Jong Curaçao 1 (Oehlers)
Zondag 18 Oct. 1942: Juniores	S.U.B.T. Jr. — Independiente Jr. (Taytelbaum)
Zondag 25 Oct. 1942: A-Klasse	S.U.B.T. — Jong Curaçao 1 (Viejou)

SCHERPENHEUVEL.

Zondag 18 Oct. 1942: A-Klasse	S.U.B.T. 1 — Scherpenheuvel 1 (Jesurun)
Zondag 25 Oct. 1942: Res.A-Klasse	Scherpenheuvel 2 — Jong Holland 2 (Taytelbaum)

ATTENTIE! Met ingang van October 1942 beginnen alle A-Klasse wedstrijden om 16.00 uur precies; de Res.A-Klasse om 14.15 uur precies.

De Heren scheidsrechters worden vriendelijk verzocht bij verhindering tijdig de competitieleider te waarschuwen.

Het BESTUUR.